

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Узбека Дмитра Андрійовича на тему:
«Національні економічні інтереси в умовах розвитку інформаційної економіки»
за спеціальністю 051 «Економіка»

Фаховий семінар було проведено на засіданні кафедри економіки та управління Черкаського державного технологічного університету, протокол № 9 від 19 лютого 2024 р.

На семінарі були присутні:

викладачі кафедри економіки та управління:

зав. кафедри, проф.: Манн Р.В., *професори:* Захарова О.В., Одінцов О.М., Пріхно І.М., *доценти:* Льченко Н.В., Березюк-Рибак І.Р., Рябоконт Н.П., Мартінович В.Г., Скорик О.О., Слинько М.Ю., Якушева О.В.; *провідний інженер:* Крижанівська Л.Г.

викладачі кафедри менеджменту та бізнес-адміністрування:

зав. кафедри, проф.: Фінагіна О.В., *професори:* Павловська А.С., Панкова Л.І., *доценти:* Бітюк І.М., Пригодюк О.М., Хорошун Ю. В.;
здобувач освітнього ступеня доктора філософії: Узбек А.Д.

Тему дисертаційної роботи було затверджено вченою радою факультету економіки та управління Черкаського державного технологічного університету, протокол № 3 від 18 жовтня 2021 р. Науковий керівник: д.е.н., проф. Панкова Л.І. – призначена вченою радою факультету економіки та управління 27 березня 2023 року (протокол № 7).

1. Актуальність теми дослідження.

Поглиблення знання щодо теоретичних та практичних аспектів розвитку національних економічних інтересів на основі врахування інформаційного, інноваційного прогресу та системного руху до моделі інформаційної економіки є актуалізованим дослідженням, що дозволяє розкрити перспективи управлінських та регуляторних дій влади у забезпеченні гармонізованих змін в економічній системі, що є відповідними до сучасних суспільних трансформацій. Отже, обрана тема дослідження має високий рівень актуальності і є важливою для України.

Дисертаційну роботу Узбека Д.А. виконано у контексті тематики науково-дослідних робіт:

– Національного університету «Києво-Могилянська академія» Міністерства освіти і науки України при виконанні теми «Теоретико-методологічні засади управління соціально-економічними системами» (державний реєстраційний номер 0119U103840, 2019–2024 рр.) (довідка № 85/12-15 від 20.01.2022 р.) в частині «Фінансово-економічна політика в

постпандемічний період» автором досліджено національні економічні інтереси і культуру управління регіональними кластерами.

– Національного аерокосмічного університету ім. М.Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» при виконанні теми «Обліково-фінансовий механізм інноваційної взаємодії суб'єктів господарювання в контексті трансформації економіки знань та соціально-поведінкових обмежень (державний реєстраційний номер 0121U108324», 2021–2023 рр.) (довідка № 02/26-5 від 21.02.2023 р.) автором проведено дослідження за напрямом «Селективна стратегема узгодження інтересів держави, регіонів та окремих суб'єктів господарювання щодо регулювання диспропорцій комплексного розвитку».

– Черкаського державного технологічного університету Міністерства освіти і науки України. Зокрема, при виконанні теми «Смарт-спеціалізація та інноваційна парадигма розвитку національної економіки: пріоритети та перспективи» (державний реєстраційний номер 0121U114146, 2021–2024 рр.) (довідка №388/04-15.02 від 12.06.2023 р.) дисертантом обґрунтовано ключовий національний економічний інтерес країни у синергетичному прояві в глобальному просторі третьої, четвертої та п'ятої промислових революцій, що проявляється у забезпеченні цілісності національної господарської системи, збалансованого та безпекового її функціонування у рамках рівневої організації системи економічних відносин (від рівня наноекономіки до рівня мегаекономіки) в умовах поширення сучасних трендів та тенденцій розвитку суспільства, а саме роботизації, цифровізації, нано- та біотехнологій, впровадження штучного інтелекту, системного інформаційного прогресу з вектором формування стандартів смарт-економіки та переходу до знанневої моделі відтворення суспільного продукту; сформовано концептуальні основи розвитку національних економічних інтересів у системі державної політики з цільовим вектором формування смарт-економіки;

– Харківського національного університету радіоелектроніки Міністерства освіти і науки України при виконанні теми «Організаційно-економічне забезпечення інноваційного розвитку та економічної безпеки суб'єктів господарювання» (державний реєстраційний номер 0122U000510, 2022–2025 рр.) (довідка № 53.01/27-8 від 08.12.2022 р.) автором досліджено трансформацію національних економічних інтересів в глобальному просторі.

Метою дисертаційної роботи є обґрунтування теоретико-методичних основ і розробка практичних рекомендацій щодо формування та реалізації національних економічних інтересів в умовах розвитку інформаційної економіки.

Для досягнення мети дослідження поставлено й вирішено такі наукові та практичні завдання:

– розвинуто теорію національних економічних інтересів на основі висновків та узагальнень генези наукової думки у цільовій векторності руху до стандартів інформаційної економіки;

- досліджено економічні інтереси та пріоритети розвитку національної економіки в історико-генетичному огляді промислових революцій;
- розроблено теоретико-методичний підхід до дослідження національних економічних інтересів через векторний рух до моделі інформаційної економіки;
- досліджено національні економічні інтереси інноваційно-інтеграційного розвитку підприємництва в умовах інформаційної економіки;
- поглиблено визначення та наукове обґрунтування проблеми інформаційної асиметрії в реалізації національних економічних інтересів;
- визначено й аргументовано концепти розвитку національних економічних інтересів;
- узагальнено особливості світового досвіду розвитку інформаційної економіки та трансформації національних економічних інтересів;
- запропоновано принципи та управлінські підходи до реалізації концептів національних економічних інтересів.

Об'єктом дослідження є процес формування інформаційної економіки.

Предметом дослідження є теоретичні, методичні й практичні аспекти формування та реалізації національних економічних інтересів в умовах розвитку інформаційної економіки.

Дисертаційна робота ґрунтується на використанні загальнонаукових та спеціальних методів дослідження. У роботі застосовано наукові методи та підходи:

- методи логічного узагальнення – для забезпечення послідовності наукового дослідження; визначення пріоритетів розвитку національної економіки;
- системно-структурний підхід – для упорядкування наукових основ у системі розвитку і гармонізації національних економічних інтересів через векторний рух до моделі інформаційної економіки, уточнення термінологічного апарату;
- системний аналіз – для виявлення закономірностей розвитку складних процесів інноваційно-інтеграційного розвитку підприємництва в умовах інформаційної економіки та реалізації національних економічних інтересів;
- методи аналізу, синтезу та групування – при формуванні принципів та управлінських підходів до реалізації концептів національних економічних інтересів;
- історико-генетичний і діалектичний підходи – для дослідження економічних інтересів в історико-генетичному огляді промислових революцій в питаннях прямування до найвищої еволюційної фази розвитку інформаційної економіки;
- економіко-статистичні методи – для аналізу динаміки показників інформаційної економіки;

- графічні та форсайт-методи – для оцінки та візуалізації вектора руху та досягнення моделі інформаційної економіки як ключового національного економічного інтересу;

- методи аутопоезису – у дослідженні формування сучасної теорії національних економічних інтересів з огляду на синергію економічного, інформаційного, інноваційного розвитку суспільства;

- холістичний підхід – у формуванні цілісного уявлення структури національного економічного інтересу з позиції організації системи економічних відносин та урахування сили впливу інноваційного, інформаційного середовища у взаємодії з економічною системою;

- праксеологічний підхід – у дослідженні парадигмальних зрушень економічної думки стосовно концепту національних економічних інтересів в історико-генетичному огляді промислових революцій і технологічних укладів.

2. Формулювання наукового завдання, пове розв'язання якого отримано в дисертації.

Дисертацію Узбека Дмитра Андрійовича присвячено вирішенню актуального наукового завдання – розробленню теоретико-методологічних засад і практичних рекомендацій щодо формування та реалізації національних економічних інтересів в умовах розвитку інформаційної економіки.

3. Наукові положення, розроблені особисто дисертантом, їхня новизна.

Основними науковими результатами, що формують наукову новизну, є:
вперше:

- запропоновано принципи та управлінські підходи до реалізації концептів національних економічних інтересів в інтегруванні з векторами стратегічного розвитку інформаційної економіки, які в єдності забезпечують гармонізацію та балансування інтересів ключових агентів економічних відносин, що дає можливість спрямувати рух економіки в безпекові зони, і цільове усунення проявів інформаційної асиметрії;

удосконалено:

- теоретико-методичний підхід до дослідження національних економічних інтересів, який, на відміну від наявних, ґрунтується на залученні експертно-аналітичного та індикативного інструментарію, послідовності дій в оцінках стадій інформаційної економіки (формування, розвитку та прогресу), що дасть змогу отримати важливу інформацію, а також висновки у питаннях визначення пріоритетів і векторів руху до моделі інформаційної економіки;

- визначення й обґрунтування проблеми інформаційної асиметрії, що, на відміну від наявних досліджень, ґрунтується на аналізі сфер (ринок праці, безпека економіки, освіта, бізнес-середовище, інституційне середовище, фінансовий сектор) і характеру впливів на процес реалізації національних

інтересів, що дає змогу окреслити позитивні та негативні наслідки на майбутні стани інформаційної економіки;

набули подальшого розвитку:

– систематизація підходів сучасної теорії національних економічних інтересів, що, на відміну від наявних, передбачає періодизацію парадигмальних зрушень стосовно концепту національних економічних інтересів на основі врахування: узагальнень генези наукової думки у цільовій векторності руху до стандартів інформаційної економіки та управління знанням; принципу синергізму, накопичення понятійно-категорійного апарату, що формує перспективи розширення меж регуляторних дій влади в стратегічному плануванні;

– наукові підходи до дослідження економічних інтересів, що, на відміну від існуючих, ґрунтуються на історико-генетичному огляді промислових революцій в питаннях прямування до найвищої еволюційної фази розвитку інформаційної економіки і дають можливість окреслити, інституційно закріпити логічну послідовність руху національної економіки «інформаційна економіка – інноваційна економіка – кластерна економіка – смарт-економіка – економіка знань»;

– обґрунтування ключових векторів формування та реалізації національних економічних інтересів в сфері інноваційно-інтеграційної діяльності бізнесу, який, на відміну від існуючих, враховує наявність унікальних ресурсів промислових, галузевих структур, що дає змогу визначити тригери розвитку інноваційно-інтеграційного підприємництва й активізувати групи факторів, які впливають на стан національної економіки;

– систематизація та групування національних економічних інтересів з управлінськими концептами щодо досягнення станів прогресу інформаційної економіки, які, на відміну від існуючих підходів, базуються на селективній стратегемі усунення конфліктів інформаційної асиметрії, що забезпечує впровадження низки принципів та цільових заходів регуляторного впливу на узгодження інтересів держави, регіонів та окремих суб'єктів господарювання;

– узагальнення особливостей світового досвіду розвитку інформаційної економіки, які, на відміну від наявних, розглядають практики усунення впливу інформаційної асиметрії, що дає змогу врахувати, поступово адаптувати накопичені знання щодо трансформації національних економічних інтересів і визначити цільові заходи економічної політики.

4. Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, які захищаються.

Методологічним підґрунтям роботи є сукупність способів і принципів наукового пізнання, загальних та спеціальних методів і прийомів, що використовувалися під час дослідження. Теоретичну основу дисертації становить система економічних законів і категорій ринкової економіки, фундаментальні положення економічної теорії, національної економіки,

праці вітчизняних і закордонних вчених, присвячені питанням ефективного розвитку національної економіки, інформаційної економіки, формування та реалізації національних економічних інтересів.

Правовим полем дослідження є чинні законодавчі й нормативні документи щодо регулювання розвитку національної економіки, інформаційної економіки, інноваційної діяльності та процесів забезпечення національних економічних інтересів.

Інформаційна база дисертації представлена статистичними даними Державної служби статистики України та її регіональних підрозділів, ресурсами і виданнями мережі Internet, довідковими, інформаційними та аналітичними виданнями професійних і міжнародних організацій, результатами власних досліджень та розробок автора.

Сформульовані у роботі висновки і пропозиції є конкретними, стосуються важливих аспектів формування національних економічних інтересів в умовах розвитку інформаційної економіки, відзначаються науковою новизною і достовірністю та свідчать про вагомий внесок автора у розвиток теорії та практики розвитку національної економіки країни, що має стати підґрунтям для забезпечення її конкурентоспроможності.

5. Рівень теоретичної підготовки здобувача, його особистий внесок у розв'язання конкретного наукового завдання. Рівень обізнаності здобувача з результатами наукових досліджень інших учених.

Під час написання дисертаційної роботи здобувачем опрацьовано теоретичні основи національних економічних інтересів, що розглянуто в працях таких зарубіжних та вітчизняних дослідників, серед яких: К. Менгер, У. Джевонс, А. Маршалл, Дж. Кларк, А. Пігу, Дж. М. Кейнс, Дж. Коулмен, Н. Пуланзас, А. Гальчинський, Є. Буряк, З. Варналій, Ю. Коваленко, С. Коляденко, В. Ляшенко, Р. Манн, Л. Панкова, О. Пригодюк, І. Бітюк, С. Мельник, Д. Глембоцька, О. Левчук, В. Онищенко, Т. Павлюк, В. Смесова, Т. Калінеско, Д. Солоха, А. Павловська. Таке глибоке наукове підґрунтя дозволило здобувачу у повній мірі розкрити особливості формування та реалізації національних економічних інтересів в умовах розвитку інформаційної економіки.

Проведене дослідження свідчить про достатній рівень теоретичної підготовки здобувача та його обізнаність щодо нагромадженого теоретичного підґрунтя та сучасних тенденцій, що спостерігаються у сфері наукових інтересів дисертанта. Наукові результати, розробки, підходи та положення, викладені в дисертаційній роботі, отримані здобувачем особисто. З наукових праць, опублікованих у співавторстві, у дослідженні використано лише ті положення, ідеї та висновки, що є результатом особистих напрацювань здобувача.

6. Наукове та практичне значення дисертаційної роботи.

Наукова новизна одержаних результатів дисертаційної роботи визначається актуальністю обраної теми та зумовлена теоретичною і практичною значущістю дослідження. Наукове значення роботи полягає в тому, що дисертація Узбека Д. А. являється комплексним і системним дослідженням національних економічних інтересів в умовах розвитку інформаційної економіки. Дисертація містить нові науково обґрунтовані положення та висновки щодо процесів формування та реалізації національних економічних інтересів в умовах розвитку інформаційної економіки. Основні положення, викладені автором, доведено до рівня методичних розробок і прикладних рекомендацій, запровадження яких на практиці буде сприяти гармонізації змін національних економічних інтересів у перспективному баченні прогресу національної економіки.

Практичне значення роботи міститься в формулюванні та обґрунтуванні економічних інтересів та пріоритетів розвитку національної економіки в історико-генетичному огляді промислових революцій; розробленні теоретико-методичного підходу до дослідження економічних інтересів із залученням широкого кола форсайт-інструментів, як процесу комплексного інформаційного забезпечення ефективності розвитку національної економіки; дослідженні вектору руху та досягнення моделі інформаційної економіки, як ключового національного економічного інтересу; визначенні концептів розвитку національних економічних інтересів; встановленні принципів та управлінських підходів реалізації концептів національних економічних інтересів.

7. Використання результатів роботи.

Практичне значення отриманих в дисертації Д.А. Узбека результатів полягає тому, що запровадження методичних розробок і прикладних рекомендацій здобувача буде сприяти підвищенню результативності формування та реалізації національних економічних інтересів в умовах розвитку інформаційної економіки в Україні. Пропозиції та ключові положення дисертаційної роботи апробовано й прийнято до впровадження в діяльності:

– Української асоціації з розвитку менеджменту та бізнес-освіти (довідка № 435/05- 02 від 22.06.2023 р.), щодо методичного підходу до оцінки національних економічних інтересів в умовах інформаційної економіки; окреслення управлінських заходів щодо усунення негативних проявів інформаційної асиметрії в перспективному баченні досягнення ключових національних інтересів; групування та змістовне визначення національних економічних інтересів та відповідних концептів у вимірі впливу на стани інформаційної економіки у комплексному баченні необхідності управлінських змін щодо розвитку національної економіки;

– ТОВ «Аудит Консалтинг Сервіс» (довідка № 612 від 28.09.2023 р.), щодо методичної схеми оціночного дослідження національного та

регіонального економічного інтересу – досягнення моделі інформаційної економіки через призму кількісних індикаторів прогресу інформаційної економіки;

– ТОВ «Управління персоналом» (довідка № 28/11-12-23 від 12 жовтня 2023 р.), щодо комплексної концептуальної схеми дослідження вектору руху та досягнення моделі інформаційної економіки на основі визначення кількісних і якісних характеристик національної економіки, що відображають реалізованість базових національних інтересів у стратегічному виборі пріоритетів цифрової трансформації;

– Управління освіти і науки Черкаської обласної державної адміністрації (довідка № 24129/02/11-01-24 від 19.10.2023 р.), щодо підходу до дослідження інформаційної асиметрії за сферами та характером впливу на процес реалізації національних економічних інтересів з метою дотримання балансу інтересів соціально-економічного та соціокультурного розвитку територій, усунення негативних наслідків в оцінці ринку праці, освіти, бізнес-середовища, безпекової сфери;

– ПП «МОРЕБІС СДС» (довідка № 35/11-02-23 від 08.11.2023 р.), щодо методики індикативного оцінювання національних економічних інтересів через призму кількісних індикаторів прогресу інформаційної економіки;

– Черкаського державного технологічного університету Міністерства освіти і науки України (довідка № 910/04-15.05 від 20.11.2023 р.), щодо національних економічних інтересів в умовах розвитку інформаційної економіки.

8. Повнота викладу матеріалів дисертації в публікаціях.

Основні результати дослідження за тематикою дисертаційної роботи опубліковано у 18 наукових працях, серед яких: 1 стаття у закордонному виданні, проіндексованому у наукометричній базі Web of science ; 7 статей у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України; 3 монографії; 7 публікацій у матеріалах наукових конференцій. Загальний обсяг публікацій становить 10,18 д.а., з яких особисто здобувачеві належить 7,47 д.а.

Висновок про відсутність ознак порушення етичних принципів наукової діяльності та відповідності дисертації Узбека Д.А нормам академічної доброчесності було здійснено створеною комісією з аналізу відповідності нормам академічної доброчесності дисертації Узбека Дмитра Андрійовича «Національні економічні інтереси в умовах розвитку інформаційної економіки» для здобуття ступеня доктора філософії за освітньо-науковою програмою «Економіка» спеціальності 051 Економіка у складі д.е.н., професора О.В. Захарової та д.е.н., професора І.М. Пріхно на основі результатів аналізу роботи за допомогою перевірки тексту дисертації з використанням програми Unicheck.

9. Апробація результатів дисертації.

Основні положення та результати дослідження доповідались здобувачем на 7 науково-практичних конференціях різного рівня, зокрема:

– Міжнародній науковій конференції «Development of modern economic science in the context of digitalization» (Riga, the Republic of Latvia, December 3-4 2021 p.),

– Міжнародній науково-практичній конференції «Сучасні фінансові, обліково-аналітичні та податкові інструменти трансформації бізнес-середовища» (м. Харків, 9-10 грудня 2021 р.).

– VI Всеукраїнській науково-практичній конференції «Сучасні теорія і практика менеджменту та бізнес-адміністрування» (м. Черкаси, 25 травня 2022 р.),

– III Міжнародній науково-практичній конференції «Сучасні виклики сталого розвитку бізнесу» (м. Житомир, 3-4 листопада 2022 р.),

– VII Всеукраїнській науково-практичній конференції «Сучасні теорія і практика менеджменту та бізнес-адміністрування» (м. Черкаси, 20 квітня 2023 р.),

– Міжнародній науково-практичній конференції «Менеджмент та маркетинг як фактори розвитку бізнесу в умовах економіки відновлення» (м. Київ, 18-19 квітня 2023 р.),

– Міжнародній науково-практичній конференції «Sustainable Development: Modern Theories and Best Practices» (Tallinn, April 28-29 2023 p.).

10. Оцінка мови та стилю дисертації.

Дисертацію Узбека Д.А. викладено в логічній послідовності та мовою, доступною для сприйняття і розуміння. Дисертація написана науковим стилем мовлення, структура роботи відповідає алгоритму проведеного автором дослідження. Дисертацію виконано державною мовою та відповідно до наявних вимог щодо оформлення.

Дисертація повною мірою відповідає пункту 6 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44 (зі змінами, внесеними згідно з Постановою Кабінету Міністрів України від 19.05.2023 р. № 502).

11. Відповідність змісту дисертації освітньо-науковій програмі, з якої вона подається до захисту.

За своїм фаховим спрямуванням, науковою новизною, апробацією, опублікованими науковими працями і практичним значенням дисертаційна робота Узбека Д.А. у повній мірі відповідає освітньо-науковій програмі «Економіка» спеціальності 051 «Економіка» Черкаського державного технологічного університету, яку здобувач повністю і вчасно виконав.

12. Рекомендація дисертації до захисту.

Враховуючи рівень теоретичної та практичної підготовки, яку продемонстрував здобувач, дисертаційну роботу Узбека Дмитра Андрійовича на тему «Національні економічні інтереси в умовах розвитку інформаційної економіки» рекомендовано до захисту у разовій раді Черкаського державного технологічного університету.

Це рішення було обрано шляхом відкритого голосування. У голосуванні брали участь 17 осіб. Результати голосування:

«За» – 17 осіб.

«Проти» – немає;

«Утрималися» – немає.

ВИСНОВОК

Враховуючи рівень наукових досліджень, актуальність теми дисертаційної роботи та наукову новизну отриманих результатів, експерти фахового семінару кафедри економіки та управління, менеджменту та бізнес-адміністрування Черкаського державного технологічного університету одноголосно ухвалили рішення: затвердити висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Узбека Дмитра Андрійовича на тему «Національні економічні інтереси в умовах розвитку інформаційної економіки» та рекомендувати роботу до захисту у разовій раді Черкаського державного технологічного університету для здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 «Економіка», галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки».

Головуючий на засіданні фахового семінару,
професор кафедри
економіки та управління
Черкаського державного
технологічного університету,
д.е.н., професор

Олег ОДИНЦОВ